

VÁSVÁRMEGYE

VAS VÁRMEGYE ÖNKORMÁNYZATÁNAK MAGAZINJA 2023. JÚLIUS   vasmegye.hu

BARANGOLÁS
A **VÁRMEGYEI ÉRTÉKEK** MENTÉN

KÖZÖS JÖVÖNK
VAS VÁRMEGYE PROJEKT

TOP FEJLESZTÉSI AKTUALITÁSOK

VASI ÉTELEKET BEMUTATÓ KÖNYVVEL BŐVÜL A GASZTRONÓMIAI KIADVÁNYOK SORA

Majthényi László címzetes egyetemi docens, a Vas Vármegyei Közgyűlés elnöke önálló, illetve társszerzőként 1989 óta 10 könyvet szerkesztett különböző témákban a kedves olvasóknak. Ezek közül hat gasztronómiai témájú, a nyár folyamán pedig megjelenik a legújabb, VASI ÉTELEK címmel. A kötet szerkesztőjével beszélgetünk ennek kapcsán ételekről, élményekről, írásról.

– *Mikor kezdődött a gasztronómia iránti érdeklődése? Gyermekkori a kíváncsiság, vagy később, valamilyen élmény hatására kezdett receptek gyűjtésébe?*

– Mint minden fontos dolog, ez is gyermekkorban kezdődött. Két kiemelkedő pozitív gasztronómiai emlékem van, az egyik vasárnap reggelente édesanyám friss kalácsának és a sült kacsamájnak az illata, a másik, az első „közös” főzése apámmal, az apró szélhajtó küszökből szépen, lassan főzük az olajoshalat borssal, szegfűborssal, babérlevéllel és citromszeletekkel órákon keresztül. Talán emiatt szeretem máig ezt az egyszerű ételt.

– *Honnan vannak a könyvben szereplő receptek és a készítés, hogy immár többször, ezeket összefogja, könyvbe rendezze és közzétegye?*

– Gyűjtés, leginkább anyám, ismerősök, szomszédok és barátok útján. Persze van a gyűjteményemben néhány kézzel írott régi receptes és szakácskönyv is. Mióta Nagy Zoltánnal elkezdtük a hagyományos ételeket bemutató sorozatunkat a kétezres évek közepén,

azóta szinte folyamatosan kapom a recepteket idős asszonyoktól, nyugdíjas kluboktól.

– *Egy-egy szakácskönyvet, ilyen jellegű magazint lapozgatva nemcsak az ízeket érezzük a szánkban, hanem érzéseket is társítunk mellé. Van, hogy múltat idéz, esetleg személyes emlékeket. Ön milyen érzésekkel írta, illetve milyen érzéseket szeretne kiáltani könyvével?*

– Számomra ez a személyeségről és a hagyományok rekonstrukciójáról szól elsősorban. A mai rohanó világban, amikor semmire sincs idő, ez a tisztelet jele is: örömmel főzök neked, szívesen szánom az időt rád, az ételkészítésre. Rengeteg alapanyag vesz körül bennünket a kertünkben, a mezőn vagy az erdőben. Jó ezeket használni, mindig azt, amelynek éppen szezonja van. Szeretném, ha a könyvet forgatók közül minél többen ismernék meg és fedeznék fel újra ezeket a dolgokat.

– *Nem csupán gyűjti, megjelenteti a recepteket, hanem készíti is a finom ételeket, szívesen és rendszeresen vesz részt ételkkel kapcsolatos rendezvényeken. Van-e olyan kellemes, felejthetetlen főzőélménye, mely egy ilyen alkalomhoz kapcsolódik?*

– Az élet nem csak kellemes dolgokból áll. Voltak meghökkentő élményeim is főzőversenyek zsűrizése során, például soha nem tudom feledni a gumicsizma ízű halászlevet, vagy az ecetes csipőspaprikából készített lecsót. Pozitív élményként máig él bennem egy az Őrségben kóstolt áfonyás szarvastokány élménye. De könnyen le lehet venni a lábamról egy jól elkészített tökös-mákos réttel is.

– *Kitől tanult főzni, esetleg autodidakta módon tanult bele ebbe a speciális témába?*

– Meghatározó a család szerepe, elsősorban a szüleimtől. A kenyérsütést elsőként keresztanyámtól, de manapság elég ritkán kerül rá sor, feleségem nagyon finom kovászos kenyereket süt. Sokat tanultam a bogrács vagy az üst mellett állva komoly férfaktól.

– *A hagyományos, tradicionális ételek, vagy a ma divatos trendek állnak közelebb Önhöz?*

– Divat lett mindent „újragondolni”. Szerintem meg jó az úgy, ahogy régen volt. A rétestésztát locsoljuk nyugodtan olvasztott zsírral meg tejjel, nem kell helyette növényi olaj meg kefir vagy joghurt. Szeretem a húsok és a gyümölcsök kombinációit, a sült vagy főtt marhahúsokat ribizli-, meggy-, som-, birs- vagy áfonyamártással. Gyermekkoromban hétfévente megszokott ebéd volt nálunk a levesben főtt húst valamilyen szezonális gyümölcsből készült mártással fogyasztani, a lányunk is nagyon szereti.

– *Kétségtől rengeteg gyönyörű gasztronómiai kötet jelent már meg, melyek jócskán túlmutatnak a sima szakácskönyveken. Ezek a kötetek már több kalandot és gyönyörű látványt, na meg persze profi receptet rejtnek. Mitől egyedi, miben más az Ön által most összeállított könyv?*

– Ez a kötet több egyszerű szakácskönyvnél. Lehet belőle főzni, de tartalmaz kultúrtörténeti, helytörténeti, néprajzi és kézműves vonatkozást is. Kicsit a „normalitás” felé szeretném visszaterelgetni vele a közgondolkodást. Bízom abban, hogy aki majd kézbe veszi, nem

csupán olvasgatja, lapozgatja, hanem esetleg tovább is gondolja.

– *Tudomásom szerint részben Ferkovics József grafikus, festőművész képei illusztrálják a recepteket. Miért érzi fontosnak ezt a művészi, esztétikai társítást?*

– Ferkovics József biztos kézzel kezeli a diótust. Több mint tíz éve eresztett gyökeret vármegyénkben. Nem csak festő, alkotóművész, hanem óriási közösségépítő és kultúraszervező ereje van.

– *Mennyi és milyen jellegű receptet olvashatunk majd a könyvben?*

– Közel száz recept, a levelektől a főételeken át, az egytálételeken keresztül a desszertekig. Annak érdekében pedig, hogy könnyű legyen keresni, mindez abc sorrendben.

– *Szerepel-e az új könyvben a „legnagyobb kedvenc”?*

– Igen, az őrségi töltött káposzta. Ez a gasztronómiai bizonyítéka egyben a székelyek Őrségbe telepítésének! Ugyanazok a fűszerek (csombor, kapor) és a paradicsom.

– *A nyár folyamán mikor vehetjük kezünkbe a könyvet, mely elmondásából kitűnően több lesz, mint egy szakácskönyv, hisz egy csipetnyi történelemmel is „ízésíti”. Azt gondolom, hogy műfajában inkább egy vegyes, helytörténeti-gasztronómiai kiadványról beszélhetünk.*

– Mire a nyaralási szezon véget ér, kézbe vehetjük a kötetet.

Köszönöm szépen az interjút, izgalmasnak ígérkezik a kötet, azt gondolom, nem csupán saját magunk kulináris kíváncsiságának kielégítésére, de ajándéknak is tökéletes lesz!

B.J.

Kedves Olvasónk!

Harmadik alkalommal jelentet meg önkormányzatunk olyan, az egész vármegyét lefedő újságot, amelyben az értékek a főszerep. Az érték alatt itt a jogszabályok által kialakított, szűken értelmezett értékeket értjük.

A nemzeti értékek összegyűjtésének gyakorlata 2012 óta egy szokatlan céllal működik. A modern emberre a közös célok iránt általánosságban jellemző közöny arra készítette a jogalkotókat, hogy legalább a magyarságra legjellemzőbb információkat gyűjtsük össze és adjuk át a következő nemzedéknek. Hazánk kis ország területét és népességszámát tekintve, mégis meglepő lehet a törvényhozó részére is, hogy az értékmozgalom több mint tíz éve virágzik, és nem hogy elfogynának az értékeink, de egyre változatosabbak kerülnek elő, egyre duzzad az értékek listája. Igaz ez Vas vármegyére is. Jelenleg 118 vármegyei értéket tartunk nyilván adatbázisunkban, de már a közeljövőben várható még legalább 20 érték felterjesztése.

Mivel az értékek besorolása az ún. értékpiramisba minden jóhiszeműség ellenére is tartalmaz szubjektív elemeket, ezért indokoltá vált a vármegyei értékek fogalmának kidolgozása. Manapság így fogalmaznánk meg a vármegyei érték mibenlétét: a nemzeti vagy vármegyei érték olyan érték, amely hazánkban, vármegyénkben meghatározó jelentőséggel bír, így nemzetünk – de legalább egy meghatározott tájegység lakossága – a magyarságra, vármegyénkre jellemzőnek és közismertnek fogad el. Joggal mondhatja bárki,

hogy még mindig lehet része szubjektív elemeknek az ítélethozatalkor, de a vármegyei értéktár bizottság szakértő tagjai garanciát jelentenek az igényességre.

Természetesen az értékek lajstromba vétele nem azonos azok megőrzésével vagy népszerűsítésével. A lajstromozás meglehetősen jól áll, főleg Vas vármegye településeiben, de egyre több kincsünkről derül ki, hogy veszélyeztetett állapotban van. Az értékek felismerésének mozgalmát motiválandó, több pályázati forrás is rendelkezésre állt az elmúlt időszakban, de féltő, hogy hamarosan értékek fognak lekerülni a felsorolásokból azok elhanyagolt volta miatt, tehát forrásra lenne szükség a megtartásukhoz is. A „Közös jövőnk Vas vármegye” elnevezésű projektünk még elsődlegesen a népszerűsítés jegyében áll, ám e népszerűsítéssel a projektet követően sem szabad leállni. Azon viszont már el kell gondolkodni, hogy az idősebb, elnéptelenedő vidéken az értékeket hogyan fogjuk kezelni. Az értékek megtartásának, fenntartásának legfontosabb forrása az emberi munka. Pályázati forrást találni óriási dolog, de olyan embereket, akik önzetlenül is hajlandóak gondoskodni értékeinkről, még nagyobb.

Majthényi László

A Vas Vármegyei Közgyűlés elnöke

HERÉNYI VIRÁGÚT

www.herenyiviragut.hu

A rendezvényt megálmodó és szervező Herényi Kulturális és Sportegyesület filozófiája szerint minden közösségnek vannak értékei. Csak az a kérdés, hogy az adott közösség észreveszi-e azt, él-e helyben rejlő adottságok, kuriózumok kiaknázásának lehetőségével.

A Perint és a Gyöngyös patak által határolt terület, Szombathely Herény városrésze 1950-ig önálló kis község volt és ekkor, több Szombathely körüli településsel együtt csatolták a megyeszékhelyhez. A kertvárosi kerület, melyet előszeretettel neveznek Szombathely virágos kapujának, ma is erősen őrzi régi identitását, jelenleg közel 4000-en élnek a város pihenő, kertvárosi övezetében. A kertészkedés több száz éves múltra tekint itt vissza, már az 1730-as években a helyi földesúr, Gothard Jenő, a híres csillagász nagypapa végzett botanikai kísérleteket melegházában. Példáját követve – talán a város különleges klímájának és kedvező környezeti adottságainak is köszönhetően – később is generációk foglalkoztak és foglalkoznak ma is kertészkedéssel, akik méltóképpen őrzik és művelik a kertészkedés hagyományát. Napjainkban Szombathely herényi városrészén, Magyarországon egyedülálló módon, 1 km²-en három nagy kertészeti vállalkozás mellett több mint 30 kis virág- és dísznövénykertészet van. Az 1891-ben alapított európai hírű Kámoni Arborétum és Ökoturisztikai Központ is ezen a városrészen található.

A Herényi Kulturális és Sportegyesület szimbolikus nagy ren-

Herényi Virágút

dezvényévé vált **Herényi Virágút** – Virág- és dísznövény-kertészeti kiállítás és vásár – 2012-ben elnyerte a **Nyugat-Dunántúl Kiemelt Kulturális és Örökségturisztikai Rendezvénye** címet. A hagyomány szerint április végi esemény kb. 1 km hosszú útvonalán hozzávetőleg 30, főként helyi kertészet mutatja be virágzó, illatos portékáit. Megtalálhatók itt egynyári, kétnyári, balkon-növények, évelők, fenyőfélék, szobai cserepes növények, bonsai-félék, kaktuszok, mediterrán növények, vágott virágok, oltványok, dízscserjék, díszfák, szoliter dízscserjék, zöldség-és virágpalánták, egyéb dísznövények, de különböző kerti gépek, eszközök és kiegészítők is várják az érdeklődőket.

Különlegesség az is, hogy a helyi kertészek, kertész családok egy összefüggő útvonalon vagy közvetlen közelében laknak, esetleg települyük van itt, ezáltal így is kötődnek a területhez. A Herényi Virágúton a látogatókat a növények mellett

kézműves kirakodó vásárral, ínycsiklandó ételekkel és ún. „Borvirágsarkokkal” is várják az öt – Béke tértől a Bertalanffy utcáig húzódó – rendezvényhelyszínen és az őket összekötő útvonalon. A jelenleg 2 napos rendezvényt változatos kulturális, szórakoztató, zenei programok színesítik minden évben.

Idén huszadik alkalommal szervezték meg e Magyarországon egyedülálló eseményt, melyről indulásakor talán sokan nem gondolták, hogy ez a különleges értéket bemutató nagyrendezvény 2023-ban még élni fog – ám a megálmodó és megvalósító szervezőknek és több tízezerre tehető visszatérő és új látogatójának köszönhetően népszerűsége töretlen. Így ebben az évben is rengeteg szombathelyi és távolabbról érkező gyönyörködni, vásárolni, kikapcsolódni vágyó érdeklődő merülhetett el a virágos forgatagban, ízlelhette meg a vásári étkeket és vehetett részt a sokszínű felnőtt- és gyermekprogramokon.

„KÖZÖS JÖVŐNK VAS VÁRMEGYE” PROJEKT RENDEZVÉNYEI

www.facebook.com/kozsojovonk

A projekt keretében az idei év hátralevő részében is számos érdekes program, változatos, vármegyei identitást erősítő esemény kerül megtartásra. Az alábbiakban ezekből sze-
mezzetünk:

Több könyv megjelenése aktuális, melyek között van teljesen új és ki-egészítésekkel újranyomott kiad-
vány is, köztük a 100×SZÉP VAS VÁRMEGYE, VAS VÁRMEGYEI ÉR-
TÉK, valamint az újonnan készülő VASI ÉTELEK címet viselő gaszt-
ronómiai könyv is. Ezek közönség-
gel való megismertetése folyama-
tosan, több vármegyei településen
könyvbemutatókon történik, az ér-
tékeket ismertető könyv esetében
pedig a vármegye értékei **foto**kon,
installációkon is megtekinthetők
lesznek. Folytatódik Vasvár és Oszkó
környékén a **közösségi műhelyek**,
aktivitások sorozat, ezen belül pél-
dául a közösségi estek, séta a Vasi-
Hegyhát Natúrparkban, a családi
kézműves és gasztroműhely foglal-
kozások.

**VÁRMEGYEI FILMKLUB- KERT-
MOZI** keretében szabadtéri filmve-
títések a továbbiakban is lesznek
több településen, a bemutatandó
filmek a produkciók széles skáláját
ölelik fel. Szerepel köztük rajzfilm
a gyermekeknek (Csizmás, a kan-
dúr), ifjúsági és családi mozi, így
például „A Pál utcai fiúk”, a „Made
in Hungária”, a „Mamma Mia!” és
a „Bohém rapszódia” című alkotá-
sok. A program összeállítása minden
korosztály – gyermekek, fiatalok és
idősebbek – érdeklődési körére fi-
gyelemmel történt. A vetítések fo-
lyamatosak október közepéig. Au-

gusztusban **REGÖS (falukutató) tá-
borban** vehetnek részt a cserkészek,
a vármegyei népi hagyományok fel-
elevenítése a nemeskoltai tábor köz-
ponti témája. Júniustól augusztusig
**ismeretterjesztő előadások és já-
tékok** lesznek a táborozó általános
iskolásoknak több helyszínen is,
Zsennyén pedig a 18 éven felüli, helyi
kötődésű fiataloknak valósul meg
augusztus 10-13. között a Békássy
Ferenc Nyári Egyetem

Nemesböd ad otthont augusztus
25-én a májusi, Lócson tartott, sikeres
„Kiránduljunk helyben!” elneve-
zésű közösségi kerékpáros- és gya-
logostúra folytatásának, ahol túra-
vezetői ismeretek átadása is szerepel
a programban.

„ASZTALKŐ FESZTIVÁL”: Iz-
galmas eseményekkel teli hétvégén
vehetnek részt a kikapcsolódni vá-
gyók Kőszeghegyalján szeptember
első hétvégéjén. A 3 napos rendez-
vényen 5 helyszínen – Velem, Cák,
Kőszegszerdahely, Kőszegdoroszló,
Bozsok – változatos események vár-
nak majd az odalátogatókra, így pél-
dául koncert a gyönyörű Szent Vid-
kápolnánál, kézműves foglalkozá-
sok, öko-sarok, gasztro- és borbe-
mutatók, gyermekműsorok, ifjúság-
nak szóló programok és előadások.

**„VAS VÁRMEGYEI ÉRTÉKNA-
POK” keretében** szeptember 15-én
hibrid (személyes és online) formá-
ban, a vármegyében tevékenykedő
hagyományörző és népművészeti
egyesületek 100 fős konferenciájának
ad otthont a Vármegyeháza – neves,
elismert előadókkal és meghívottak-
kal. Cél a művészeti ág aktuális prob-
lémáinak feltárása, megbeszélése és
lehetőség szerint a gondok, problé-
mák megoldásának kidolgozása.

Jó hangulatú eseménynek ígér-
kezik a konferenciát kísérő, Berzsenyi
téren megvalósuló zenés program,
melyben szerepel a **Gencsi verbunk
eltáncolása** a Gencsapáti Hagyomá-
nyörző Néptáncgyűttessel. A nép-
művészeti bemutatók és koncertek
16-án folytatódnak Gencsapátiban,
ahol népi játékok és népművészeti
vásár is várja az érdeklődőket.

Különleges **futóversenyen** ve-
hetnek részt szeptember 23-án Szent-
gotthárd és környékén a mozgás és
a természet kedvelői. Az útvonalak
– 2 táv – a vármegyei értékek mentén
kerültek megtervezésre, így a részt-
vevők gyönyörű helyeken, értékek-
kel és élményekkel teli futóélményre
számíthatnak. A futóversennyel egyi-
dejűleg gyalogtúrába is be lehet kap-
csolódni.

Sárváron szeptember 29-én és
30-án **24 ÓRÁS VETÉLKEDŐ** –
„Aludj máskor” címmel közép-
iskolások vetélkedhetnek a vármegyei
identitás és értékek témában,
de szerepel a várható programok
között vármegye-ismereti, helyi ér-
tékekre épülő egyéb program is.
Előadások, terepgyakorlatok, túrák,
szakkörök és ún. workshopok kü-
lönböző témákban, így például
a hagyományos helyi gyümölcs-
termesztés, helyismeret, közösségé-
pítés és vármegyei értékek fotós
szemmel – témakörben is.

A programokról és azok pontos
helyéről, idejéről folyamatosan tá-
jékozódhatnak a **„Közös jövőnk:
Vas vármegye” közösségi központ
Facebook-oldalon**, illetve Vas Vár-
megye Önkormányzatának Face-
book-oldalán.

A rendezvényeken minden ked-
ves érdeklődőt szeretettel látunk!

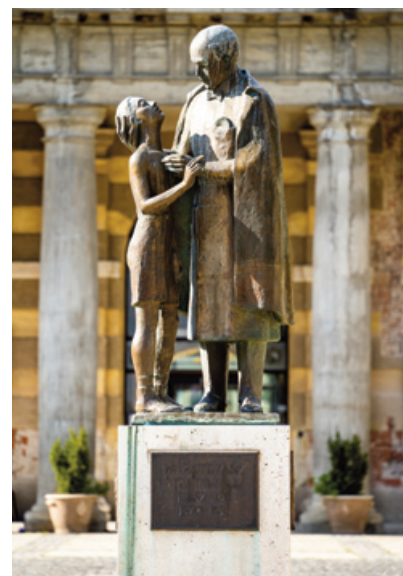

BARANGOLÁS A VÁRMEGYEI ÉRTÉKEK MENTÉN

Állandó rovatunkban ismét bemutatunk Önöknek számtalan Vas vármegyei értékünk közül néhányat. Építészeti és kulturális kincseink között válogatunk most, ismerkedjenek velük. Harmadikként bemutatásra kerülő értékünk jelentős aktualitással is bír Geszler Mária keramikumművész nemrég történt felajánlása okán.

A négy saroktoronyos, szabálytalan négyszög alaprajzú, egyemeletes várat – melyet vizesárok vett körül – Batthyány I. Ádám az 1600-as évek közepén építtette át, így már mind a négy oldalon emeletes épületszárnyak álltak, ezek fölé magasodtak a tornyok. Batthyány Lajos gróf, a későbbi nádor a XVIII. század első felében a védműből barokk udvari pompát idéző kastélyegyüttest emeltetett, épületeit

László kénytelen volt az ősei által 340 éven át birtokolt kastélyt elhagyni, azt az orosz hadsereg foglalta el. 1957 után, amikor a katonák elhagyták a kastélyt, a főépület belső dekorációja még épségben megvolt, ám ezt követően a kastély belső tereit többször is durván megváltoztatták. Az 1960-as évek elején kollégiummá történő átalakítás volt a legkártékonyabb, leverték a reprezentatív szint gazdag

Hercegi Batthyány-Strattmann kastélyegyüttes

A Batthyány-Strattmann-kastély Körmenđ ékessége, egyben az ország egyik legjelentősebb műemlék együttese. Építészeti-történelmi fontossága mellett az ország történetében nagy szerepet játszó Batthyány-család hercegi ágának központja volt évszázadokig, a főúri család pedig ebben az épületben halmozta fel nemzetközi hírű gyűjteményeit is. A mai várkastély elődjét 1459-ben, a korabeli oklevelek „castellum” elnevezéssel illették.

egyetlen tengelyre fűzték föl, két oldalára melléképületeket építtetett. A XIX. században a kastély klasszicista homlokzatot, erkélyt és manzárdtetőt kapott. 1915-ben dr. Batthyány László örökölte meg a hercegi címet és a hitbizományt (rendelkezés, amelynek célja meghatározott vagyon korlátozott jogokkal való örökítése – öröklési szabályok megadásával). Nevéhez fűződik a reprezentatív II. emelet átalakítása és gazdag neobarokk stukkódíszítésének elkészítése. 1945-ben Batthyány-Strattmann II.

stukkódíszzeit, falakat bontottak el, melyeket egyszerűen feltöltésként helyeztek el a földszinti helyiségekben. Az utolsó nagyobb átalakítás 2001-ben történt, amikor a kastélykápolnát állították helyre. 2014-ben elkezdődött a kastély felújítása és egy örökségvédelmi látogatóközpont kialakítása. Ma a főépületben, az 1965-ben alapított Dr. Batthyány-Strattmann László Múzeum kiállításai látogathatók, köztük Magyarország egyetlen cipő-történelmi gyűjteménye is.

Kőszegi és kőszeghegyaljai becsületkassza

Kőszegen és a körülötte lévő falvakban évtizedek óta tartó hagyománnyá vált a becsületkassza. Ez a legfőbb indoka, hogy Kőszeg a becsület városának nevezik. Erre a szokásra a helyiek nagyon büszkék és mindemellett tiszteletben is tartják. Nagyon régóta árulják a helyiek az utcáikban a saját terméseiket, illetve az azokból készített süteményeket, italokat, finomságokat. Ezeket főleg asztalokra, székekre és dobozokba pakolják ki a ház elé, melyekből az arra sétálók kedvük szerint választhatnak. Az árak persze felvannak tüntetve papírdarabokra és bízva a vásárlók becsületében, a pénzt az erre a célra kihelyezett perselybe dobhatják. A kínálat évszaktól függő, de általában megtalálhatók gyümölcsök, zöldségek, virágok, lekvárok és gyermekek által festett üvegek. Az árusokkal szemben a legnagyobb tiszteletlenség, ha a vásárlók a kiírtnál kevesebbet, illetve ha egyáltalán nem fizetnek. Az itt élők próbálják óvni e szép hagyományukat.

A magyarszombatfai (őrségi) fazekasság hagyománya

Vas vármegye délnyugati részén a hegyekből folyó egyik patak völgyében található Magyarszombatfa, ahol emberemlékezet óta a lakosság nagy része gerencsér, azaz agyagműves. Az őrségi, belső-őrségi fazekasság közel 700 éves élő hagyománnyal büszkélkedhet. Az agyagos talaj megalapozta kialakulását, a jó minőségű, tűzálló agyag és az edények égetéséhez szükséges rengeteg fa lehetővé tette az itt élő emberek megélhetését. Az edények művészi értékét nem a díszítettség adja meg, hanem a fejlett formaérzék, az edények nemes vonala, a részletek kidolgozásának finomsága. Régen e készítményeket Somogy megyébe vitték, hagyományos csere-kereskedelem alakult ki, a fazekas termé-

működik az Őrségi Fazekasok Egyesülete, melynek célja a hagyomány megőrzése, továbbvitele. 2012-ben több fazekas is elnyerte az Őrségi Nemzeti Parki Termék védjegy használatának jogát, mely cím méltán elismerő és megtisztelő. A településen működő Fazekas-házban megtekinthető a mesterség története, célja, hogy a fazekasságot megismerhessék az idelátogatók. A magyarszombatfai fazekasság egyre népszerűbb a turisták körében is, a gyönyörű, hagyományokból építkező motívumú eszközöket egyre többen keresik, szívesen vásárolják. Az őrségi fazekasság megyénkben jelentős értéket képvisel, nemes termékeik országosan is elismertek.

Geszler Mária keramikumművész hódmezővásárhelyi pályakezdő éve (1965–1966) után a magyar-

keket szemestakarmányra cserélték. A Belső-Őrség jellegzetes agyagműves foglalkozása nemzedékről nemzedékre szállt, a korongozás szakmai titkain kívül az agyag kitermelésének és előkészítésének fogásait is átörökölték. Magyarszombatfa, Gödörháza és Velemér tartozik a híres belső-őrségi fazekas falvakhoz, de leginkább ezek közül is Magyarszombatfán maradt fenn a fazekasság. Itt

szombatfai kerámiavállalatnál helyezkedett el tervező-keramikusnak, azóta Szombathelyen él és alkot. A Kossuth-díjas, Munkácsi Mihály-díjas keramikumművész a közelmúltban felajánlotta Szombathely városa javára gyűjteménye egy részét. A kollekciónak a Képtárban kerül elhelyezésre, ahol egyben állandó kiállítást is berendeznek alkotásaiból.

VAS VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR

VÁLOGATÁS

1. Jeli Arborétum
2. Hercegi Batthyány-Strattmann kastélyegyüttes – Körömend
3. Kőszegi és Kőszeghegyaljai becsületkassza
4. A magyarszombatfai (őrségi) fazekasság hagyománya
5. Szent Vid – Velem
6. A gencsapáti tánc hagyományok
7. Cáki műemlék pincesor
8. A szentgotthárdi csata emlékének ápolása
9. Rönöki Szent Imre templom
10. Kőszeg, mint váráros és középkori védművei
11. A pankaszi harangláb
12. Kámoni Arborétum
13. A celldömlői Mária-zarándokhely
14. Árpád-kori Szent Péter templom – Óriszentpéter
15. Vasi Skanzen
16. Vasszécseny kastélyai
17. Vasvári Bekeház – Vasi Képzőművészeti Gyűjtemény
18. A nádasdi rotunda
19. Rábatöttösi Szent Cecília (Cicelle) templom
20. A kemestaródfai Miród-forrás kegyhely

„KÖZÖS JÖVŐNK VAS VÁRMEGYE” PROJEKT

www.facebook.com/kozsojovonk

Vas Vármegye Önkormányzata a Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesülettel és a Hegypásztor Körrel konzorciumban valósítja meg a „KÖZÖS JÖVŐNK VAS VÁRMEGYE” elnevezésű projektet. A folyamatban lévő projekt célja a vármegyei közösségi, térségi identitás, a térséghez való minél erősebb kötődés erősítése.

Az identitás erősítésében kiemelt szerepet töltenek be a különböző programok és rendezvények, de fontos a társadalmi aktivitás és együttműködés, a helyi közösségek újraépítése és fejlesztése is. A vármegyei értékek bemutatásán keresztül a helyben maradtak számára kiemelt feladat identitásuk folyamatos erősítése, ezáltal is növelve a települések megtartó erejét. A projekt folytatásával az a cél, hogy a vármegyei közösségfejlesztő programok ne kizárólag egyszerű és egyszeri rendezvények formájában valósuljanak meg, hanem hosszú távú pozitív változásokat generáljanak, a lokálpatriotizmus, a közösségi önazonosság-tudat a településeken belső értéként jelenjen meg. A projekt további részében – az eddigi tapasztalatok és a jól bevált programok folytatása mellett – olyan elemek bevezetésére kerül sor, melyekkel új célcsoportokat is elérhetünk.

Az együttműködő partnerek közül most a vármegyei önkormányzat e projektben megvalósuló tevékenységének néhány fontos komponensét mutatjuk be, míg

augusztusi újságunkban az egyes konzorciumi partnerek szerint részletezett egyéb programelemeket ismerhetik meg.

Vas Vármegye Önkormányzata
A tapasztalatok alapján szükséges a fiatalabb korosztályt is bevonni az eseményekbe, mivel az identitás kialakítását, a vármegyéhez való kötődés erősítését kívánatos minél korábban elkezdni. A közösségi és szabadidős programok között kiemelkedő szerepe van az egészséges életmódra, sportra való ösztönzésnek, e programokkal széles körben elérhetőek a fiatalok. Az ilyen jellegű kulturális és egyéb programok, rendezvények segítik a társadalmi aktivitás és együttműködés erősödését is. Fontos az is, hogy a vármegyében élő emberek, az itt tanuló diákok közül minél többen megismerjék Vas vármegye értékeit. E célok elérését a vármegyei önkormányzat a közösséget és identitást erősítő, kiemelkedő jelentőséggel bíró rendezvények mellett, többek között a következő tevékenységekkel, eszközökkel is segíti:

Első lépésként a „**Kiemelt Értékek Vas vármegyében**” tanulmány készült el, melynek alapja a Vas Vármegyei Értéktárban szereplő értékek feltérképezése és felülvizsgálata volt. Az 50 db kiemelt érték kiválasztásakor nem a turisztikai vonzerő volt az elsődleges szempont, hanem a Vas vármegyei hagyományok, identitás erősítése. Ezzel egyidejűleg 20 db új, az értéktárban nem szereplő, de az identitás-tudatot erősítő értékre vonatkozóan javaslat került megfogal-

mazásra, melyek esetleg fel is vehetők az értéktárba. A tanulmányban meghatározott 50 kiemelt értékről grafikailag szerkesztett, füzet jellegű kiadvány készül.

A tanulmánnyal párhuzamosan kidolgozásra került az 50 kiemelt érték érintésével a **Vármegyei értéktérkép és 10 db útvonal**. Az útvonalak mentén, az 50 kiemelt érték mellett „Vármegyei érték” táblák kerülnek kihelyezésre.

Ezen kiemelt értékekhez és útvonalakhoz kapcsolódóan egy „játékot” is tervez az önkormányzat, melynek lényege, hogy akik végig kívánják járni az útvonalat, azok kapnak egy „passportot” valamint egy térképet, amely segíti őket az értékek megtalálásában. Minden értéknél pecsételhetnek, s akik minden pecsétet beszereznek, ajándékot kapnak. A „játék” folyamatosan elérhető lesz.

Az egyik különleges ajándék a játékban résztvevőknek egy

látványterkép (falitérkép) Vas vármegyéről, amin az 50 kiemelt érték egyedi grafikája szerepel.

Vasi ételek könyv

Kiadványokkal, könyvekkel is szeretné az önkormányzat támogatni a projekt célját, az identitás erősítését. Ezért a projekt első részében nagy népszerűségnek örvendő **VAS VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR** könyvből és a „**100×SZÉP VAS VÁRMEGYE**” kötetből újabb példányokat rendel, s újként a **VASI ÉTELEK** című gasztronómiai könyv kiadása is megvalósul. A könyvekhez kapcsolódóan az önkormányzat a vármegye számos településén könyvbemutatókat szervez, a **VAS VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR** kiadvány 1-1 példányát pedig eljuttatja a vármegye összes iskolájába.

A kedvelt „**Vasvármegye**” **magazin** a tavalyi évben 2 alkalommal került kiadásra, az idei évben további 4 lapszámmal fog megjelenni júliustól októberig.

A mai világban egyre nagyobb hangsúlyt kap az online tér, ahol könnyebb megszólítani, elérni a fi-

atalokat, a mozgásukban korlátozottakat vagy a vármegye szülőiteit, akik messze élnek és személyesen

részletesebben a „**Közös jövőnk: Vas vármegye**” közösségi központ (<https://www.facebook.com/ko->

Szentgotthárd, 100XSZÉP VAS MEGYE könyv – könyvbemutató

nem tudnak hazalátogatni. E célt is szem előtt tartva a **korábbi 5 kisfilm mellé újabb 8 kisfilm készül Vas vármegye értékeiről. Az értékekről 3D-s fotók készülnek, amelyek bemutatásra és megosztásra kerülnek a látogatókkal a virtuális értéktérben.**

A sokszínű és változatos projektelemek – a modern kor igényeihez igazodva – **online marketingkampány** keretében kerülnek megismertetésre a vármegye lakóival. Többek között a már meglévő és tervezett értékekről készülő kisfilmek, rendezvények, megvalósuló programelemek is Facebook hirdetési kampány formájában lesznek népszerűsítve.

Az ugyancsak e projekt szeres részét képező, konzorciumi partnerek által megvalósuló **nagyobb volumenű rendezvényekről, programokról az 5. oldalon olvashatnak, illetve**

zosjovonk) és Vas Vármegye Önkormányzata Facebook-oldalakon tájékozódhatnak.

Vas Vármegye Visszavár üdvözlőlappal kitűzővel, Vas vármegyei középiskolák végzős diákjainak ajándéka

FEJLESZTÉSI AKTUALITÁSOK

www.vasmege.hu

Az elmúlt időszakban Vas Vármegye Önkormányzata és a fejlesztéssel érintett települések kettős kihívással néztek szembe a területfejlesztési operatív programok tekintetében. A 2023-as évben mind a támogatásban részesülők, mind a fejlesztéspolitikai intézményrendszer leghangsúlyosabb feladata a 2014-2020-as programozási ciklus projektjeinek teljeskörű lezárása. Emellett a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program folytatásaként értelmezhető Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében is meghaladja már a hatvanat a futó fejlesztések száma.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program zárásához közeledve érdemes számba venni annak eredményeit. A TOP 243 projekttel járult hozzá Vas vármegye fejlődéséhez. A több mint 38 milliárd forint értékű fejlesztési forrás számos területen nyújtott pályázati lehetőségeket a települési önkormányzatok számára. A beruházások döntő többsége már megvalósult, néhány projekt esetében a kivitelezés az idei év során zárul le. A program keretében Bükön, Szentgotthárdon, Vasváron, Kőrmenden, Kőszegen és Celldömölkön történt iparterület-fejlesztés, összesen 170 hektárt meghaladó mértékben. Megújult piac várja a látogatókat Vasváron, Répcelakon, Celldömölkön és Kőrmenden, agrárlogisztikai központ épült Egyházashetyén.

Művelődési ház, Lukácsháza

Az idegenforgalom területén 17 pályázat megvalósulása biztosítja Vas vármegye turizmusának növekedését. A projektek között megtalálhatók kerékpáros, horgász- és ökoturisztikai fejlesztések is, melyek mind hozzájárulnak a látogatószám növekedéséhez a vármegyében.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. az általa megvalósított közlekedésfejlesztési projektek keretében eddig közel 10 km 4-5 számjegyű út korszerűsítését végezte el.

A TOP jelentős eredményeket tud felmutatni a bölcsődei és óvodai korszerűsítések és új férőhelyek kialakítása terén is. A családbarát, munkába állást segítő intézményekre összesen 57 projekt keretében 6 milliárd forintot meghaladó összeget fordítottak az operatív programból. Új szolgáltatásként bölcsőde épült Vépen, Horvátzsidányban, Jánosházán, Ikerváron, Rábapatyon, Kemenesmagasiban és Bucsuban is. Emellett számos településen mini bölcsőde kialakítására, vagy a már meglévő bölcsődei intézmény bővítésére került

sor, továbbá bölcsődei és óvodai épületek korszerűsítését is támogatta az operatív program.

Barnamezős területek rehabilitációját Jánosházán és Kőrmenden tudták megvalósítani az önkormányzatok.

A vármegye minden városában zajlottak város-rehabilitációs beruházások a zöld város kialakításának jegyében. A felhívás keretében eddig több mint 86 000 négyzetméter városi terület újult meg.

Hangsúlyos fejlesztési célként jelent meg a környezetvédelmi infrastruktúra újítása, így 7 milliárd forintot meghaladó értékben sikerült megújítani a csapadékvíz-elvezetési rendszereket a vármegye településein 53 projekt keretében.

A fenntartható közlekedésfejlesztés jegyében 12 projekt támogatta a kerékpáros úthálózat kiépítését, melynek során több mint 17 km kerékpárforgalmi létesítmény készült el.

Kiemelt feladat volt az önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése is. 34 pályázat keretében

Iskola, Magyarlak

Bölcsőde, Csörötnek

Répcelaki piac

több mint 1800 tonna széndioxid-kibocsátás csökkenést realizált eddig az operatív program a középületek hőszigetelése és megújuló energiák alkalmazása segítségével.

Az egészségügyi alapellátásra irányuló 18 projekt keretében összesen 42 egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálat fejlesztése történt meg, valamint 6 településen a szociális alapszolgáltatások fejlesztése is teljesült.

Szociális város-rehabilitáció keretében Celldömölkön leromlott városi területek kerültek megújításra, melyekhez kapcsolódóan társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű, komplex programok is megvalósultak.

A TOP keretében az infrastrukturális fejlesztések mellett vármegyei és helyi foglalkoztatási együttműködések létrehozására, helyi és vármegyei identitás erősítésére irányuló projektekre is sor került. A munkaerőpiaci programokban több mint ezren, a helyi társadalmi akciókban több mint 33 ezren vettek részt az elmúlt években.

Szombathely Megyei Jogú Város külön keretből, 18 milliárd forintot meghaladó értékben valósíthatott meg fejlesztéseket.

A vármegyeszékhely és a vármegye területére allokált összesen 56 milliárd forint jelentősen hozzájárult Vas vármegye élhetőbbé, vonzóbbá tételéhez és nagymértékben támogatta az infrastruktúra fejlesztését is.

A 2021-2027-es programozási ciklus keretében a fejlesztések a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében folytatódhatnak, támogatási szerződéssel rendelkezik már 61 projekt – 20 milliárd forintot meghaladó értékben.

RECEPT

SÁRVÁRI ÖRDÖGPECSENYE

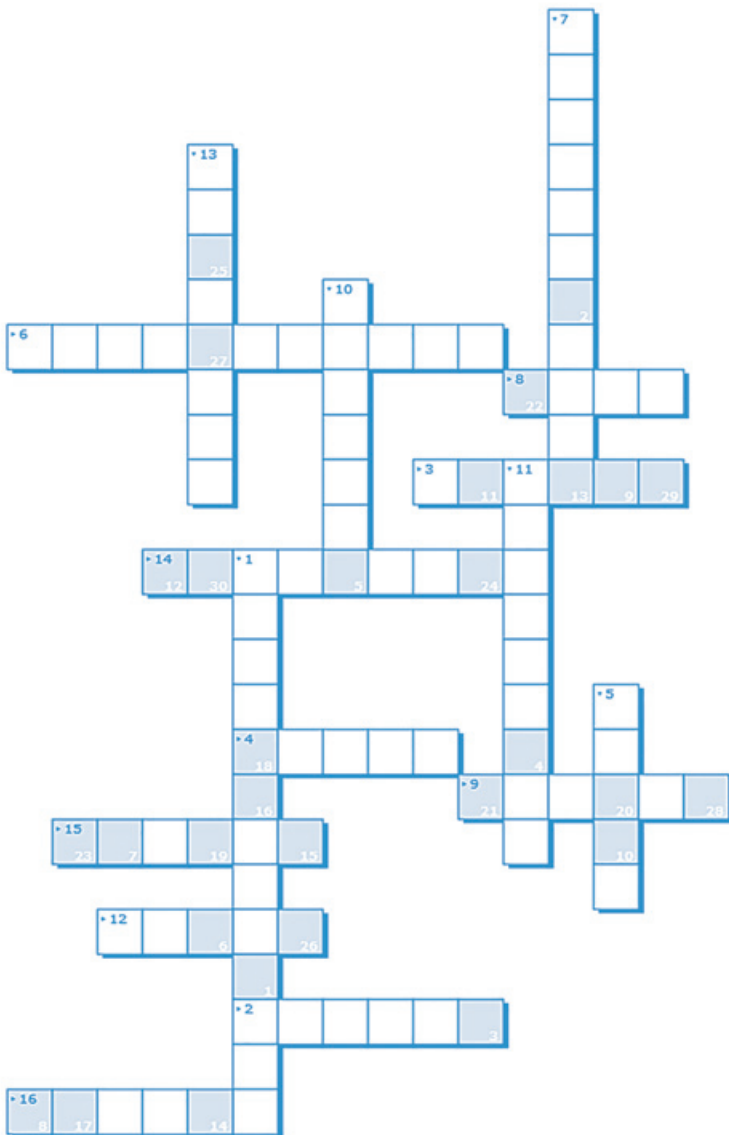
HOZZÁVALÓK:

- 800 g filézett pulykamell vagy medalion
- 50 g füstölt szalonna
- 180 g csirkemáj
- 2 ek. liszt
- 2 gerezd fokhagyma
- 2 db tojás
- ízlés szerint őrölt fűszerpaprika, őröltbors, majoránna, só és csipetnyi ételízesítő

ELKÉSZÍTÉSE:

Tíz egyforma, téglalap alakú hússzeletet klopfolunk ki, melyeket a préselt fokhagymával bekenünk. Az előzőleg ledarált csirkemájat az ételízesítővel, az őröltborssal, majoránnával fűszerezzük, majd minden második szeletünkre vékonyan rákenjük. A füstölt szalonnát vékonyan felszeleteljük és ezeket a máj tetejére tesszük, majd rálapítjuk a töltelék nélküli szeleteket. Szélelnél klopfolással húsaikat lezárjuk.

Az őrölt pirospaprikát a liszttel összekeverjük, a tojásokat kihabarjuk. A töltött húsaikat először lisztben, utána tojásban, majd a paprikás lisztben megforgatjuk és bő, forró olajban megsütjük. Felszeletelve, burgonyapürével tálaljuk.

1. A „Hármas Egység”, melynek vasárnapján Csemeszokpácson Középkori Vásárnapot tartanak
2. A Vármegyháza oromzatán álló, vaspatkót harapó címerállat
3. Kisbetűvel embermagasságú szénarakás, nagybetűvel értékörző népzenei együttes
4. Népmeséink égitő fája: ebből készült a kőszegi Patikamúzeum bútorzata
5. Megdobban a vaskeresztesiek szíve, ha ezen a nyelven szólunk hozzájuk
6. 101 éve a legbátrabb falu
7. Boldog Brenner János pápi rendben felvett nevének (Anasztáz) jelentése
8. Egy „regényes” életű várkapitány és egy kiemelkedően eredményes sportegyesület neve
9. Település a Felvidéken: ide menekítették a szerzetesek az eredeti dömölki Mária-kegyszobrot
10. Szent Márton csontvázának része, amelyből egy darabkát hermája őriz a Székesegyházban
11. A Belső-Órség messze földön híres mestereit így is nevezik
12. A veleméri templom falfreskóinak egyetlen része, amire sosem süt a Nap
13. Egy barát, akiről könyvet írt, s akinek szobrot állíttatott a vasvári polihisztor, dr. Bendefy László
14. Lópatkót, kést, fűrészt, vívópengét is gyártottak egykor ebben a szentgotthárdi üzemben
15. E településen kötötték meg 1664-ben a Habsburgok a „szégyenteljes” békét a törökkel
16. Konyhában, patikában, postán is nélkülözhetetlen, Döröskén múzeuma is van

Kiadó:
Vas Vármegye
Önkormányzata

Felelős kiadó:
Majthényi László,
közgyűlési elnök

Felelős szerkesztő:
dr. Balázs Péter,
vármegyei jegyző

Főszerkesztő:
Briski Judit

**A lapszám elkészítésében
közreműködött:**
Óri Istvánné,
dr. Palotai Péter,
Magdáné Varga Hajnalka,
Dóka Csilla

Fotók:
Cseh Gábor,
www.herenyiekhaza.hu,
Közös jövőnk: Vas vármegye
facebook-oldal,
vasmegyeiertekar.hu,
Vas Vármegyei Önkormányzati
Hivatal

Nyomdai munkák:
Oláh Nyomdaipari Kft,
1211 Budapest,
Központi út 69-71.

BEMUTATKOZÁSI LEHETŐSÉG VAS VÁRMEGYEI CSOPORTOK RÉSZÉRE!

Vas Vármegye Önkormányzata a TOP-5.3.2-17-VS1-2021-00001 azonosító számú, „Közös jövőnk Vas vármegye” című projekt keretein belül 2023. szeptember 1-3. között szervezi meg az Asztalkó Fesztivált a Kőszeghegyalján.

A Fesztiválon lehetősége lesz a Vas vármegyei ifjúságnak bemutatkozni nagy közönség előtt. Várjuk olyan Vas vármegyei szervezetek, közösségek, óvodák, iskolák, egyesületek, csoportok, stb. jelentkezését, akik örömmel megmutatnák magukat. A színpadi produkció lehet ének, tánc, zene, sport és bármilyen más előadóművészet.

További információ kérhető a kozossegfejleszto@vasmegye.hu e-mail címen és a 30/2053250-es telefonszámon.

LEHETŐSÉG ISKOLAI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT ELTÖLTÉSÉRE!

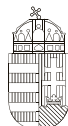
Vas Vármegye Önkormányzata a TOP-5.3.2-17-VS1-2021-00001 azonosító számú, „Közös jövőnk Vas vármegye” című projekt keretein belül 2023. szeptember 1-3. között szervezi meg az Asztalkó Fesztivált Kőszeghegyalján.

Várjuk azoknak a Vas vármegyei középiskolásoknak a jelentkezését, akik egy vidám csapat tagjaként Iskolai Közösségi Szolgálatot töltenének el a rendezvényen. Bizunk benne, hogy az általunk kínált lehetőséget kihasználva olyan tevékenységekben vehettek részt, melyek nem csak a közösségi szolgálat eltöltésének igazolását jelentik számotokra, hanem maradandó élményekkel is gazdagítanak benneteket!

További információ kérhető a kozossegfejleszto@vasmegye.hu e-mail címen és a 30/2053250-es telefonszámon.

Jelen kiadvány a TOP-5.3.2-17-VS1-2021-00001 azonosítószámú, Közös jövőnk Vas vármegye elnevezésű projekt keretében valósult meg.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE